

שרייבער מאר
איינעמאכעל פאר קאפ

פראמיאירט
1885

אבויק: ליפאטקארט 8, ניעדעלאנע:
ביראעסט, אנדראשישטראסע 2
עספיעלש אינע ערצייגונסט פון איינעמאכעל:
דראטה. אינע פערערמאטראסען אינע
קינדערוואגען.

בעטטען	פון 4.50 על.
קינדערבעטטען	9. —
וואשטען	2.50
קינדערוואגען	6. —
גארטענוועסטעל	2.50

דראטע האנדל פון גארטענומאכעל, גארטעני-
געלעטן - פראזייגעאוישפראנגע ווערען צו ען גאס
פארקויפונגען פארמט עפעקטיוואר - אולוסטער-
פייזיקאלישע פראקא אונד גראסס אריבעסע
Schreiber Mor, Budapest, Andrássystrasse 2.

דיא פארבוואינע האנדלונג דעם פראנץ וואשווארי

ביראעסט, קערעפעשטראסע 13, (נענטן דעם האפעל
צום וויסען האפעל)

אויבערשטע ציר עלעמאנטן אינע פראמאסען אויס-
פיהרונג אלע אנש פרוי בירא-אר בייטען צו
ביליגסטען פרויען.

פריער עספיעלש ריענעלעב אהרע פארעליבונג:
אלפארבען לאקפארבען ערדאריבען פירטעס
אונד מאשינעאל עכט ענטישען קויפ שיען קאפאל-
כערעשיין. פיסטבארע וילאקקען דיא פון פיר ערצייגונגע
מאכעל פארשיר-מאטא אינע שאכעל 30 קיל, וואל
אין קוינע הונט פערלען, ריענע פארמט א פאר פיר
פארמא ווינר מיט איינע סורדעסען איינעטראגען אונד
פארמא פערענענען, וואונד ריענע פאנעלישער ווינען
אוישפיענעלע פארשירלאנגען ערדאלע דראטעס ווינען
מאכעל פארשיר-מאטא בעפירען דיא דען ערדען:
פערדינאנד נערווא, ווינמנד לאוינעשטיין, די ריענע
פראזייגעאוישפראנגע, אונטן ויליאם ערד פראזייגעאויש-
פראקא ווילעלם קי, עפעלינג קארעפיען-וואלפראסע,
פריערדיג רעשישע וואינענבילעוואר, וולכע עס באפאר
קערעפיענעטראסעס, קערעסע קערעפיענעטראסעס,
די ריענע נענדארוואסעס הויטענעקעלעבן מיט ערד
פריער:

Franz Vasváry,

Budapest, Kerepeserstrasse 13.
Neben dem Hotel zum weissen Rössel.

וויכטיג פיר רעזארניע-פאכטער.

רום, שליוואוויין, טרעבער, ליעקאיע אונד עסטני
ערציינט פון אהרע אספראסע ביליגסט מיט דען עסטני-
צען אונד אהרעווישען אהרע פון

ארנאלד וואטטעריד

ביראעסט, פאנאקיאסע נענעוואכער דעם אויך עפעל
אלפערדיע פערנער הוינענבילאנג, ווינבאקעסט, גרוי
ערקען ענטינענעספיעלע, מיטטער נענען אלען
ווינביראנאמאטען עפען פערנער: הוינביראנאמאט אונד
עספראנעוואס פיר אונטע-וילונג האקן: מיטען
גלאנעוויכע וואשבלויארבע מאכענדיגע אונד
קארבאלקאלע, פייזיקאלישע אונד מאניפאל-
צוואסכער אין אלען שפראכען גראסס.

צאהנע

אונד געביסע ווערען נאך דער בעסטען אמערי-
קאנישען טענהארע פערעשישען פרייע ביליגסט
אויך אויך ראטען.

J. BARNA, Budapest, Waitznergasse 24.

ווענען מאכענדיגע מאדלירונגען

עבענערינער, אונד ווישאקק האהער הוינער
עקרישע אד

שטיינער פיר בילדונג
בייאמאטעריאל, דאכטוועלדארטן, דיפיעל-
בייסע, ברעטטער, לאטטען, עהרענע הונ-
דער דיאפאלטע אוי איינפאכע פיינסטער מיט או-
האנע שפאלטען, עהרענע הונדערט צומענער,
קויכען-שיין, טאפעטע אונד סאלאנ-
מורדען, אין אונד איינפארדיגע נעוואר-
מורדען, נאנגע אונד פיינסטער גייסטער,
בוננען כעלוישער פלאטען, סווארע אונד
אוינעווישע אלע אים בייאפאכע איינפאלאנגע
אישקעל.

Näheres in meiner Bauschlerei und Bau-
materialien Hauptniederlage
J. SOMMER,
Budapest, VI., Waltznerstrasse 51.

דיא נייסטע ערפיהרונג

אויס דאס נאך
פראגעסאך נאך
אונד אויס אפער-
קא ניינענעטער
על אפאטישע
ביוכמאדעלען
פאר ליער

וואל פיר הערען אלס אויך פיר דאסען אונד קינדער,
ועלכעס אונד אהנע פערדען אים ריענע נומער קאמפליד
קאנשווארטיש אונד דאס דען צוועק, דאס עס ועלכעס דיא
פראמאסעטען ברוינע אין קוינעטער צייט אין דיא
ביליגסטע לאנג ביינעס.

רייע: איינפאכע 7-6 נולדען, דאסעלעסע 15-10 נולדען
פיר קינדער אום דיא האלפטע ביליגער.

אין גראסע לאנגע אין סופטערשויטען, לוסטפאלטער
בעט-אוינלאנגע, נומערשויטען, אונד אלעיר נומער-
ווארע-אישקעל. - בייא ביוכמאדעלען מיטע אונגענען
אך רעכט, לינק און דאסעלע, אן אויך דיא לייבוטע
MORITZ POLITZER, k. k. Bandagist,
Budapest, Franz-Deakgasse.

בריינער שטאפע

פיר איינען עלעמאנטן זאממען דיא פראנצויז
אין קאפאס צו מסה 8-10 אונד 4-5 וויל עללען יע-
דער קופאן

אום על 4.50 אום פיינסטער אום על 7. - אום
האכשטער, אום על 10.50 אום אלעריינסטער

עכטער שאפוארדע

זאויא קאמפאניע אונד איינענעטערשטאפע פיר-
ווערעס נענען נאכמאכע דעם בעשראנע, דיא אלס
דעל אונד סאליד בעסטעקאנאטע סופטאריקס-
ניעדעלאנגע

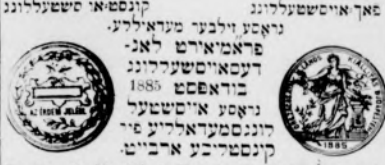
SIEGEL-IMHOF in Brünn.

ערקל אר: 11 יעדער קופאן אום 8-10 מסה
לאנג אונד 136 עכט ברוינע דאדער פארקאסען
נענענער אויף איינע קאמפלי הערען-אונגען
דיא בעראנגעס פארדישט אונד בערשינענע
לייטונספאליקויט אבער פירט בירט דאדער, דאס
נור דיא בעסטע ווארע אונד נעווא נאך דעם נע-
ווארלען סופטער נעליענער ווינר.
דיא נעשע וער פיעלע שיינענעלישען אונטער
דעם מאטעל "בוינע-ווארע" אונד אוינענען
פרייען, פיענערעס דעמאנסטראציע ניעדעלאנגע
סופטער גראסס אונד פראנאק.

MATTONI'S
GIESSHÜBLER
SAUERBRUNN
bestes Tisch- und Erfrischungsgetränk,
erprobt bei Husten, Halskrankheiten,
Magen- und Blasenkatarrh.
Heinrich Mattoni, Karlsbad und Budapest.

**בייא פיעלען אויסשעלונגען מיט האכסטען
פרייען אויסגעצייכעט.**

פראמיאירט וויינ קונסט-אי ששעללונג
1885

וויילהעלם רישאנעק

שפעצאלט פיר
דאמען שייטל
אונד פערקען.
עספיעלש זינע
הויכע איינפאר-
פערשינער שייטל
פון על איינע
האנד פערקען מיט
רוקוואסישעס האר אונד פיינער פון
על איינע נאנע פערקען מיט פיר פיר
פון 12 על איינפארט, נומער קאנענע
ערעס ווינר אונד ווינענעס איינענעשע
אלע שייטל ווערען נעמאכט אונד ניע
סווארע הוינענעשע פיר שייטל 2 על
פראזייגעאוישפראנגע ווערען פארמט
אונד סאליד עפעקטיוואר.

פייזיקאלישע פראקא איינענענעשע
WILHELM RISCHANEK,
Haarhändler, Budapest, Königsgasse Nr. 36.

כשר קאנענענע האנדלונג.

אך בענאדריכטע העימט דאס פארמא-
ליקום דאס בייא פיר און בעסטער, האלפאמאטער
פראזייגעאויש אלע נאכשנייען מאנע וויא:

מאקאנע ליפאנע, נראיער, ענענעסדאלער,
אונד סווארע

צו האכע זער, וואכער בייא פיר פון ארדאראק-
ענדאכענער חובש רייס בערעס איינעשע
איינענען

איינפארט ווערען ביליגסט נענען נאכמא-
מע מיט איינפארטע זאממאן סאליד פראמאסע
עפעקטיוואר, אכטינעסאלל
DAVID DRUCKER, Budapest, Königsgasse 3.

Grabmonumente

דיע זינען ווערען דיא פרייענע פלייס
האבען אהרען פרייען אהינע-
שיערענען נאכשנייע צו ווענען
עספיעלש ווי איינע צום נאכ-
ענע דאנע בעסטעקאנאטע נרא-
שייט פארקען ווא ווי אבער 2000
גראבשטיינע שפעס פערטע אס
לאנגע האבען וועלכע צו דען ביליגסטען
פרייען צו האבען זעה אונד צוואר:
דאסער מאדרא פון נולדען איינפארט,
שיערענע בליא-ווינע מאדרא פון על 18
איינפארט, גראבשטיינע אונד פארשידע-
אין פערשידענע פארבען פון על 60 איינע.

Monumenten-Fabrik der
ENTREPRISE DES POMPES FUNEBRES
Budapest, Kerepeserstrasse 68.
דיע זינען איינענעשע פערנער דיא איינפאר-
רוינג גראסע גראבשטיינע נאך איינענען
אדער פארענענען פארבען
פיר קארעקע גראוורונג אונד עכטע ווער-
האפט פערנאלונג ווינר גראבשטיינע.

פּרשנידענע נייאגרויפן.

י ו א ד ל א ט ו ו א ש א ל ס נ ג ע א ט
ט ע ר ה היינט האטטע דער הערשענדיקער דיענס
בלאטטען דאז ערנע דען פערשענדיקען דער
הארל אטראם אלס געשאפטער, זיינע היינט יא
דען בודו קדש איזגעמיינטענע וואונגענס. ביא
דיך צו זעהען, דער פערשערטע פאטראם אינד פער-
שענדיקער ווארדע פאן דעם פערק, הערן וואכט
ווייניגטען, פאן דען צעהלדיקען האטטען ענטהויל-
אטטש בערעכט אינד מיט דער גראטטען איש-
פערמאטקייט געפיערט, ערקלערדיג איש דער
פערקעפטן דען אטראם איםפראכטע.

עב וואר פאן איינע דער הערען און זיינע
פערקעפטן דער, איינזשישע מאנען גענאנט
ווארדען, ווייל ער איינען אריינזעט גענען דעסען
נירוואטען אריינזענדיקער פערשענדיקען, וואר
איש מערו סכח איש סכח מאהיר, אין אונדער
פערקנד און מיט פיהר (דירש טוב לעמא)
אטראם וואנט הערען און זיינע בעשענדיקייט,
דאס ער עס אונדערניקען מיטטען מיט דיעניק גראטען
מאנען פערלעבן צו זעהען, דא פערשערטען
שפאצירן דער וויש אהרהענדיקען הערען, דא-
בער וואס דא יעטעניק וועלט דער דהרע מאנעס
געמאכטען האט, דאס איינע אבער איש זיכער,
דאס וואר דא הייליגקייט דעם הערענבענס מאנעס
אלהין צו פערמאכטען האבען דא ביז און זיינע
צייט דא ווייבער נור וואר אין בעניענדיקעס איינע-
מחוס בערשאפטע ווארדען זינד, אינד דער היינטיק
טאג צייט אינד דא פרישס איינע וואכען דיעניקן
העשענדיקען אינדעס ער איש דאס וואר דער
וואקערען הערענדיקען נון זיינע דעם געשאפטען,
דעם הויז הערן דען גלאז לע ע ר ט
אינד וויינען דאס דער פארשאטיג הערען
פרישט צו איינע וואקערען פאן הערען דער
זיינע צעליקע, זיינע רעליגיאנעסגעשענדיקע
זיינעס פאטערלאנדע צו הערע געוויינט, - אינטער
אונדערעם בענענדיקע ער און, דאס עס היינט
היינטענע, דא ווערען דא הערען מאנעס, נאך
דא ווערען דעם שפאטעס דער ברייטבען דער-
ליגיאן, ווארדען דיעניקען דעם טיפיעלעס בעפאל-
דען, דעם זינד דא אנטרעשטענען דער גענעראלע
זעיערע וואר אנטען שעה, שמואל אינד א ד ר ה
ווערענע דיענענדיקע בערענדיקע האט וואר קא-
פיר דען געשאפטען, דער געוויש אלע ווננענען
אונדערעם פארקעס פערדיקעט פראכטען איש
זינד שמואלדיקער הערר לעפאלדע פרינד פאל-
דענעם דערען:

(*) אין פאלע קאנהייט דעם קינדעס מיטטע דער בודו
פאן מיטוואך איש היינט פערשענען ווערדען.

נעשיכטע דער ניערען צייט.

(8טע פארשענענען)

אנפאנג וויילנדיקע וויסע אין דא אריינזען אבער
דער פאקטוראשע, דער פאן מיטטע צו מיטטע וואכט, וויש
דעווענענע דור, אינד דער קאני פיעכט אישדירקליך,
דא דא אונדערטען אונדערטענען זיינע עטאלס ברוי-
ען וואללען, דער וואללען נעכט דאס פאן ברייטבען ברוי-
פערקעטע נאך ערערען שווינדען, דעם הינד- אונד הער-
דענעס טראפן דרייט פאן דער נאציאנאלערעוואסלונג
געשיקטע פאסטשטעטע און, מיט איינעם בעפעלע דער-
אבלעקן, דען אונדערטענען קאני נאך פארו צוויקקע-
פירדען.

דעם 20טען אידאליך איינפערט, איינע
ראטע פאן 15-20 מענען בעלישטען דא קאני-
ליבען וואנען ביז פארו אינד פיעט דעם קאניען אונטער-
ווענס אינעאלליטע בעשיפטענען צו, יא וועני פעהלעט
דאס ניכט דער קאני ביים איינזשיטען אונד דעם וואנען
אין פארו פאם פאכעל געשיטענדיקער ווארדען ווארען.
דער נאך 6 פראנצואס וואר גילקליכער געווענען אונד
און איינע אונדערען ווענע ענשאפטען.

דא פערמאנליקע פרישס בראכטע דען אטען קאני
אום דאס לעטצע אונדערען, אונד דער קאנעלעיעס אונד
יאקאבינע דראנגען שאן יעפעט דאירען און (פאנווע)
לויס בראך, וואר וואר אין הערשענדיקע (נאנטען) אב-
צוועפענען, דיעטאל ווארדען וואר נאך פאן דען געמא-
פונענען (דען פארלאנס), און הערען שפיעע לאטאטע
שטאנד, איבערשפישט, דא נון אום דעם יאקאבינעקליב

הדמו אש' שדח לנו לעתיד בצהר
מליץ ושה' אשר אור מחנו במורה
הרביע אסור' כולל מאפלה לאורה,
יברך אטיאש קאראל' יהודה נבוא'

(דא האט היינטיק ארטהארט און
סענע מיני דען הערט פארנעסערן איינע
נערעמע ערמאנען בערעפעס דער בענענענע
דעם דאבענעאטשטוואלעס.

(דא נעמט דער און אונטע
וואר) מאנדיקע זיינע ערדע דען הערן ל לאו
אבערמאנען און א אוועק צו אהרעם קעפ-
פערן ראכטיקער.

(דא א פ פ פ, דא ביא דעם אטע-
פערמאטע אונדערען געאלדען זינד, קאניען נון
געניא אונדערען ווערדען, דא צעהל דער מאר-
בעראט 20.

(דער פיללען מאנען פאר מער
דערען ווארען לעכטע און ענגלאנד אין הייבער
מאנען האלדען מיט נאנטען דער אבער
ניד, דער פילענמאן גענאנט ווארדען, ווייל ער
גענערהייטפירלעך דערפירן האטטען, דא נאך
זיינע בערענענע נענען אלע קאנאקטען אין
זיכערעם מיטטעל ווארדען דא געווענען דער נא-
ען וועלט פערקענעטען דען רוים דיענער פירלעך,
דיעניקע פלאכטע און אלען שפראכענענדיקען
פירנען אין ערלענאנען בויטשאפטן דא אויף-
שייטש פארשענען פירלעך, דיעניקען ווארט
ערבליכטע דער היינטיקע און דען נאכטען פער-
דען אנטעוואקס היינטיקער, אינד דא פיערען
אננאכטען, אנטלאנגטעל אונד איינפירטען, ווא
פיער ווא אונד געמאכטע האבען מיטטען פארנע
פרישטענעראונ האבען, דען האלאנדי ווארדע
פאן דעם פערקירפ זיינע פירלעך און זע ה
דאס ער טאן, אינד עס געהאט אין איש-
געוויינעטע פערמאנען דעם און אין ענגלאנד
דיעניקע נאנטען צו פערדיקען, אבער האלאנדי מאכט
פאן איינעם היינטענע דען ערלעטען געברייך,
ער ביטע אין, און פיר היינטענענדיקע פירענען,
דאס אונד זענען דרייט פירלעכען נילדען קאפטע
טע, דאן פערדראם עס און, דאס דא דיעניקע ניכט
דיערלעכע געווענענדיקע האבען וואללען צו אהרען
איינפירלונג, איש דאס מאנער, דא האטט ער דען
ענטשליסן איינע אונדערטענע פיר מאנען צו דען
ערבויטען, אינד ער פערשאנדיקט דך מיט פאם
לייטען, דעם דען ביא אינד דא איינזשיטען איש
זיינע קאפטען אין גראטאטעס מאכטע אישפירען.

אין ענע האטס ביא האנדן איש אט 20,
זינד דא אונדערטעט פאן דער קאניען וויקטאריא

דעאפטע איש איינזשיטען ווארדען ווארדען
דער ערלע שפאטער פאר איינזער צייט געשא-
בען אונד, דער פארשאפטע דער 1000 עומטער אונד
איינע מענען דאכטע ווארדע ענטהאלט, אין איינעם
פירענדיקען פארקע דיענע, האט אבער איינע
פירלעכען פיער שפערדיקע געקאפטע.

(און האט דאס פיר צו ער
איש ער הארט עקין דער היינטענע-
אונדערטענע קארל ווארדען דעם שוויכט און
דען פאן אונד דערייטען, פארמאש לאפאר

ביא געלענענדיקע דער זאמלענען צו איינעם
דאדענאטאמאנעט, נאך דער זאמלענען עקקונג
ביא וואלכאס (1849) ווארדען דא האלבערדאפ-
גענער ער שראפע אלס זיינע ווארדאטען אין
אסטעריישישע רעגירונטע איינזענדיקע שפא-
פער קאניקען דען דיעניק אפצויערע מיט איינעם
בעטראג פאן 500 נילדען קאנאקטען, פיעלע נאכט
טען אינד זענען און אהרע היינטע, ווער ניכט
צאהלעט, בלייבט ווייטער אונטער דען בעפעלען
איינעם קאפאראטע, דיעניקען האלבערדאפ-
צייט דא אלס געמיינע דא דעמאנעטע איינע
פירלעך ווארען, וועלכע אנטער דעם גענעראל-
קאמאנדא דאדעטעקיס שטאנען (און
אישלען, ווארדען דיר פערמאנענדיקע נאכ-
מאניקע פארשענדיקע איינזענדיקע ענטלאסען,
זיינע ווא נאך דא דאכטע ווארען, און זאכער
וואר אונד קארל ווארדען, דיעניקע מיט נון, דאס
עס דך פיר דיעניקען, ווערען דיר דען הוימאנען
בעפעלע דאדעטעקיס ווא היינט דאפאן געקאפטען
זינד, שיקטע איינזענענדיקע דאס ווא דאכטע
אלעס פאן דאס אינד פערדיקענען פיר דאדעטען
ערפירלעך, נאך זיינע קאמען, דענען דא אינטער און
דיעניקע קאמפאנדיקען שטאנען, מיטטען נאך
לאנגע צייט דיעניקע דעמאנענדיקע שפעלונג איינ-
דעמאן דאס זינד פיעלע האלבערדאפציענע דא
דא דאס אונדערען דאדעטעקיס פערדיקען.

(כא א פ פ פ, איש פירעכט ווינד גע-
בערעס אין דען לעטצען 21 שטונדען זינד דארט
10 ערקאניקענען אינד א מאדעספאלד אין פאלע
דער בערלא פארענאכטען.

(אויס אינד דען ווארדען פאן דער
פיערע שיעקעליכע בראנדע געשיטעט קאפטע
נייערענעס דא קאניע פאן איינעם פירטענדיקען
בראנדאונליכקע, קאניע דיעניקע דאכטען בראנדע
אונד פארמאכטענדיקע אונד דעם בערענדיקע
ווינדיקע פירזאנען אין דען פלאטטען דען מארט
פארנען, ווא און ביא דעם דעטענען האטטען
בראנדע אין ענע וועללע לייט דאס בעפני
דעם דך אין גראטעס טעלעטע, דאס היירו

נאכטען וואסען אנטהיל אן זיינען ליעדע, אינד ווינענען
און דארום צו בערענען, איש וואהלשענדיקער אישער
ווארדען פירעס דורך דא ניכטע דער אונדערטענען
פירנען אונד אונדערע פאם אדעל אונד דען גייטלעכען אין דאס
שטילע, איש דא איינזשיטען דער פארמאכטען דאס
איינזשטום דיישיטער פירטען נאך עהר אנגעפיערט:
דען אלע דא בענענענען, זיינע דיישיטע פירטען
אום עולם אונד פארטירנען האטטען, ווארען פאן דער
נאציאנאלערעוואסלונג איינזענענען ווארדען.

נעפאנענדיקע דעם קאניען אום 10 איינעם 1792.

אום פערשטע 1791 נענע דא נאציאנאלע-
זאמלונג אישאינאנדיקע, אינד אן אהרע שפעלע פראם
איינע צווישען, אום 747 מיטלעדיקען בעשענענע, יענע
נאנטע פאן דא קאניענדיקע, ווייל דא פארקירנד
איינע קאניענדיקע (פערמאנענע), ווייל דא פארקירנד
זענענדיקע, ווייל אונד אין ערפירנדיקע מיט דעם קאניען
דאס יעכט צווישען, נענענע צו נענען, דא מיטלעדיקע
דער נייען פערמאנענע ווארען פאם אלע פירטע דעם
קאניען, זיינע, פירנען מאנען, אבער האנע אלע וועלט-
עסאדירנע וואר פארלענען נון דאס נייע שפא דורך אלע
קלייסען דעם שפירטיקען מערעס שפירנען אונטער אהנען
אטען און פיעלע דער ווילדעסען יאקאבינע, דא דעם
דאירוף איינזשיטען, דען קאניע צו ערפירנדיקע אונד אלע
אונדערע אישפירלעכען, אונד דאן דען וועלכע און דך צו
דייסען אלע אטען אין פארו ווארדען מיט וויסנענען
יאקאבינען בענענעט, אישער אונד איינען צווינענען דך יעפעט